

קנין יז – במיעוט סחורה, לא להיות סחרן

אין הכוונה שצריך למעט בסחורה חלילה, אלא הכוונה שהסחורה האמיתית היא התורה, כי טוב סחרה מכל סחורה.

מבואר בגמרא על הפסוק 'לא מעבר לים היא' לא תמצא התורה לא בסחרנין ולא בתגרין. ודקדק אדמו"ר מסדיגורא זי"ע מדוע נקטה הגמרא 'סחרנין' ולא 'סוחרים', וביאר עפ"י החילוק בגמרא בין שור נגח לשור נגחן, ששור נגחן הוא שור שמהותו היא לנגיחה, שהוא מועד לזה. מצאנו הרבה תורה אצל גדולי ישראל שהיו סוחרים בממון לפרנסתם, אבל לא מצאנו אצל מי שהיא 'סחרן', כלומר, שזה היה מהותו, בזה הוא היה שקוע, מזה הוא מתלהב...

השאלה איננה האם אתה עוסק במסחר אלא מה הוא מרכז החיים שלך? על מה בעיקר אתה חולם בלילה? ממה אתה מתלהב?

לפעמים רואים אנשים שיוצאים מהסופר בעיניים נוצצות – הם גילו 'חידוש נפלא' שאם קונים 2 אריזות קטנות חוסכים שקל יותר מאשר כשקונים אריזת חיסכון גדולה... האנשים הללו הם סחרנים. מזה הם מתלהבים, מלאסוף עוד שקל ועוד שקל...

סחורה היא גם מלשון 'סחור סחור', 'מיעוט סחורה' – למעט בסיבובים ומסעות. זקני רבי אריה לויין היה אומר 'אשרי תמימי דרך – מסתיים ב'תעיתי כשה אובד', אבל 'אשרי יושבי ביתך' מסתיים ב'תהלת ה' ידבר פי'...

אדם שטוב לו במקום שה' נותן לו, אינו מבקש סחורות ורווחים, אינו מבקש לכבוש יעדים גשמיים. הוא עושה סחורה ושטייגען במרחבי התורה הקדושה.

בתקופה זו, קורונה תש"פ, הקב"ה מרסק את כל הסחורות. סיפר לי סוחר גדול אחד שרגיל להתייעץ עם רבי דוד אביחצירה שליט"א, ואמר לי 'עכשיו, אפילו ללכת לרבי דוד אי אפשר...' אין שום סחורות, אין שום יציאות, כולם ספונים בבתים. אנו זוכים לחזק את הקנין של 'מיעוט סחורה'.

כי טוב סחרה מכל סחורה, סחורה ששום קורונה לא תקלקל אותה...

***

נוסח אחר: ב(מיעוט) דרך ארץ

יש גורסים "בדרך ארץ", שבשביל לקנות את התורה צריך לקנות דרך ארץ שקדמה לתורה, לנהוג מנהגים ישרים והגונים, שתהא דעתו מעורבת עם הבריות ונוחה להם, במידות ונימוסים הנהוגים במקומו.

החזו"א באגרותיו (ח"א כ) כתב הנהגות לבן ישיבה אחד, ובתוכם "ליזהר מלעשות דבר משונה שאין אחרים עושין כן, וליזהר בזה מאד". זהו קניין של "דרך ארץ", לנהוג בצניעות ונעימות בתוך דרך הארץ והמקום, ולא להתבלט באופן משונה או במידות שאינן מתוקנות.

במשנה באבות כתוב "אם אין דרך ארץ אין תורה" ופירש הרע"ב: ר"ל שצריך תחלה לתקן את עצמו במידות ובזה תשכון התורה עליו שאיננה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מדות טובות..."

במדרש ויקרא רבה (פ"ט) מסופר על רבי ינאי שהיה מהלך בדרך וראה אדם אחד שהיה הדור בלבשו בבגדי תלמידי חכמים, הזמינו רבי ינאי לאכול על שולחנו בחושבו שהוא תלמיד חכם, כאשר התיישבו לאכול התחיל לשוחח עמו בתלמוד ובאגדה במשנה ובמקרא ולא ידע האורח כלום, כשהגיע זמן ברכת המזון כיבדו לברך והאורח נשמט מזה כי גם לא ידע לברך, אמר לו רבי ינאי האם יודע אתה לכל הפחות לחזור על דברי מילה במילה? השיב לו כן, אמר לו רבי ינאי – אמור אחרי: אכל הכלב את לחמו של ינאי [כנראה כוונתו שהכלב דרכו לחטוף משיירי הסעודה, וגם אתה אוכל עמנו שלא בדיון, שהצגת עצמך כאחד מתלמידי החכמים המסובים, ואתה ככלב שחוטף שיירי סעודה לא לן].

כששמע זאת האורח קם ממקומו ואחז את רבי ינאי בחזקה וקרא: השב לי את ירושתי שנמצאת בידך ואתה מונע אותה ממני! תמה רבי ינאי: איזו ירושה מופקדת אצלי? השיב לו האורח: פעם אחת עברתי ליד בית הספר ושמעתי התינוקות קוראים 'תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב', לא כתוב 'קהילת ינאי' אלא 'קהילת יעקב', אם כן גם לי יש חלק בה אצלך, ואתה צריך להשיב לי אותה וללמדני את חלקי בתורה.

שאל אותו רבי ינאי באיזו זכות זכית לאכול על שולחני [כלומר, למה באמת החשבת עצמך להציג עצמך כאדם בר מעלה עד שהזמנתיך בתור תלמיד חכם להסב עמי], השיב לו: מימי לא ריכלתי על אדם לספר לחבירו מה שדיבר עליו רעות, וכשראיתי שני אנשים מתקוטטים זה עם זה לא הייתי נח עד שהייתי עושה שלום ביניהם. אמר לו רבי ינאי: **מעלות גדולות אלו של דרך ארץ נמצאות אצלך ואני קראתיך כלב?!** [כלומר, הרי אינך כאורח לא קרוא, כפי שסברתי, אלא אתה כאחד מאיתנו]. קרא עליו "ושם דרך – אראנו בישע אלקים", כמו שאמר רבי ישמעאל ב"ר נחמן כ"ו דורות קדמה דרך ארץ את התורה, כמו שכתוב 'לשמור את דרך עץ החיים' דרך – זו דרך ארץ, ואחר כך – עץ החיים זו תורה". עד כאן דברי המדרש.

הרי לנו שהמעלה הזו של "דרך ארץ" שהיה באורח ההוא, שהשכין שלום בין איש לרעהו ולא דיבר בגנותו של חבירו, היא מעלה הקודמת בעשרים ושש דורות לתורה הקדושה!

אמנם הגירסא המקובלת היא **"במיעוט דרך ארץ"**. אסור להפריז בענייני "דרך ארץ", לפעמים אדם צריך להיות "עז כנמר" על מנת ללמוד תורה בהתמדה.

פעם אחת אחד מגבאי הגרי"ש אלישיב זי"ע הכניס אליו באמצע לימודו אדם חשוב אחד שהפציר הרבה להיכנס... אח"כ התנצל אותו גבאי לפני הגרי"ש 'לא יכולתי לסרב לו', אמר לו הגרי"ש **'חמי רבי אריה היה אומר שמי שאינו יודע לומר 'לא' לחברו בשעה שצריך לסרב לו, לא ידע גם לומר 'לא' ליצר הרע...'**

הוא אומר: לפעמים צריך לדעת גם להיות 'עז', למעט בדרך ארץ ובעדינות הנימוסים, על מנת שיוכל לקנות את התורה.